

Pla de cultura d'Olot

D O C U M E N T S 5

A j u n t a m e n t d ' O l o t
E d i c i o n s M u n i c i p a l s

Olot, maig de 2009

Pla de cultura d'Olot

Documents 5

Edició

Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot
Ajuntament d'Olot
Edicions Municipals
C/ de Sant Esteve, 29 - 17800 Olot
Tel. 972 27 27 77
cultura@olot.cat
www.olot.cat/cultura

Olot, maig de 2009

Disseny de la col·lecció

Cosimo

Impressió

Impremta Aubert

Dipòsit legal

GI-497-2009

Sumari

Presentació | 7

1. Aprenent de l'experiència | 9

- 1.1. El Pla de cultura del 2001 antecedents dels *Nous reptes* de 2008 | 9
- 1.2. A tall de balanç | 10

2. El nou context: les noves dinàmiques culturals | 15

3. L'estratègia: els nous reptes | 21

- 3.1. L'arquitectura del nou pla | 21
- 3.2. El model de gestió | 22
- 3.3. Uns nous fonaments | 23
- 3.4. Els objectius generals | 28
- 3.5. Els compromisos | 29
- 3.6. Els programes articuladors | 31

4. Annexos | 43

- Annex 1. Metodologia d'elaboració del Pla | 43
- Annex 2. Relació de participants | 45
- Annex 3. Crèdits | 48

Presentació

En els últims temps, la planificació ha estat a la nostra ciutat una constant forma de treball seriosa i rigorosa, amb la voluntat d'encarar el futur de manera ordenada, i no fruit de la improvisació.

Aquests exercicis de planificació han estat oberts a tots els ciutadans per tal de generar un debat sobre com imaginem i volem el futur de la nostra ciutat.

Ara fa vuit anys es va portar a terme el primer Pla de cultura d'Olot, un document que recollia les opinions, les inquietuds, les idees i les propostes de molts ciutadans i ciutadanes que havien participat activament en la seva elaboració.

En aquells moments, jo mateix, com a alcalde, deia que no es tractava d'un document final, sinó que representava l'inici d'una nova manera de fer cultura.

Després d'uns anys en els quals el Pla ha estat un instrument molt valuós per marcar l'estratègia en les polítiques culturals de la ciutat, s'ha obert un nou procés participatiu que ha generat un nou Pla de cultura amb uns nous reptes adequats al moment en què vivim i amb una mirada a un futur canviant i divers.

Una de les característiques del nostre temps és l'acceleració dels canvis, i la nostra ciutat no està al marge d'aquesta constant i ràpida evolució, que es manifesta en canvis socials, canvis tecnològics, canvis econòmics, etc. I la cultura tampoc n'és aliena, perquè en el món de les polítiques culturals s'han produït un seguit de novetats que no podem obviar: la Convenció per la diversitat cultural, impulsada per la UNESCO, i l'Agenda 21 de la Cultura, un compromís de les ciutats i els governs locals per al desenvolupament cultural.

Aquest document pretén recollir tots aquests canvis, vol donar continuïtat al treball de planificació i proposar uns nous reptes vinculats a les necessitats actuals i futures de la ciutat d'Olot.

Per acabar, el meu reconeixement i la meva gratitud a tots els ciutadans i ciutadanes que han expressat els seus desitjos, els seus somnis, les seves propostes, en aquest nou Pla de cultura d'Olot.

Lluís Sacrest
Alcalde d'Olot

1. Aprenent de l'experiència

1.1. *El Pla de cultura del 2001, antecedent dels Nous Reptes de 2008*

L'elaboració del Pla de cultura d'Olot l'any 2001 va suposar un punt d'inflexió en la política cultural de la ciutat. Per explicar la seva importància cal remetre's a tres atributs que, en el seu moment, el varen identificar:

- Una mirada estratègica i racional per a la política cultural.
- Una voluntat de donar a la cultura un espai de centralitat en el conjunt de la política municipal.
- Un procés obert a la participació de la ciutadania.

El Pla de cultura d'Olot de 2001 és un referent en la planificació de polítiques culturals a Catalunya. Per elaborar-lo, es va desenvolupar un procés i una metodologia pioneres que van marcar camí per a plans d'altres municipis.

Aquell Pla, vist amb ulls del 2008, va suposar un clar impuls per a la professionalització i definició estratègica de la política cultural a Olot, incorporant planificació i horitzons de futur i nous models de gestió. És innegable que el Pla, en tant que procés i en tant que document, ha centrat bona part del debat cultural de la ciutat durant aquests anys. Així mateix, algunes de les principals fites assolides en aquest període, estaven explicitades en el Pla (constitució de l'ICCO, creació del Museu dels Sants, aposta per la creació contemporània, etc.).

La tasca pionera d'Olot a l'hora d'elaborar un pla com el de 2001 va tenir continuïtat el 2004 quan es va fer un primer exercici d'avaluació, un cop transcorreguda una tercera part del període d'implantació del Pla.

A dia d'avui, cal partir de la constatació que un dels elements característics del nostre temps és l'acceleració dels canvis (socials, tecnològics, etc.). D'aquesta manera, s'ha considerat que, a més de tornar a avaluar el Pla i passar comptes, el que calia fer era partir d'una mirada més àmplia i tornar a fer una anàlisi de la realitat cultural d'Olot per renovar una estratègia més ajustada als reptes actuals.

Paral·lelament als canvis socials, en el món de les polítiques culturals s'han produït un seguit de novetats des d'una perspectiva conceptual que no es poden

obviar en un procés com el que es proposa. La Convenció per la Diversitat Cultural i l'Agenda 21 de la Cultura en serien els dos exemples paradigmàtics.

En resum, la planificació estratègica ha caracteritzat la política cultural d'Olot els últims anys i el Pla de cultura s'ha mostrat com una eina eficaç per desenvolupar aquestes polítiques. Els canvis dels últims anys han provocat que calgués iniciar el procés d'elaboració d'un nou Pla de cultura, que parteix tant de l'avaluació de l'anterior com de l'anàlisi de la realitat cultural actual de la ciutat. Un pla que dóna continuïtat a la tradició de treball planificat, però que fixa una nova estratègia vinculada a les necessitats actuals i futures de la ciutat.

El repte de l'actual Pla és esdevenir un impuls per a la cultura d'Olot equiparable al que va representar el Pla de 2001 i millorar-ne alguns aspectes referents a la seva arquitectura i abast.

1.2. A tall de balanç

Abans d'iniciar un nou procés de planificació cal fer balanç de la tasca desenvolupada. El balanç s'estructura a partir dels quatre eixos proposats en el Pla de 2001. S'analitza de manera qualitativa el grau de desenvolupament de cada eix, així com el grau d'assoliment dels seus objectius.

Eix 1: Inserir la ciutat en la contemporaneïtat artística atorgant un protagonisme central a la creació en les seves diverses manifestacions

Aquest és l'eix en el qual s'ha avançat d'una forma més clara. Certament, cal parlar d'un important salt qualitatiu en l'oferta cultural d'Olot en relació amb la que hi havia el 2001. A més, diversos projectes han situat la ciutat com a referència en manifestacions artístiques contemporànies i emergents.

Objectiu 1.1. Generar les condicions idònies per a la creació

S'han desenvolupat importants línies de suport a la creació, primer amb l'Espai Zer01 i amb la Sala 15, i amb els festivals Panorama i REC. També en arts escèniques, amb Laboratori, Transversal i Olot a Escena; també programes de dansa contemporània. Tot i així, hi ha iniciatives d'altres disciplines que han quedat al marge d'aquest impuls.

Objectiu 1.2. Fomentar l'estructura de formació artística necessària per a la incorporació dels joves a la creació

L'Escola Municipal d'Expressió de l'IME ha estat un impuls important. L'Escola d'Art té una important repercussió, tot i no assolir un sistema d'acord estable amb l'ICCO. S'ha avançat amb el reconeixement als joves creadors a través de premis i beques. En general encara queda camí per córrer en la consecució de l'objectiu d'extensió a un major nombre de població i en la consolidació d'espais estables de creació.

Objectiu 1.3. Optimitzar les plataformes de difusió artística

S'ha avançat molt en l'ordenació dels equipaments culturals d'Olot. El 2001 el Teatre estava per reformar i el mapa de museus era molt diferent de l'actual. La valoració negativa es fa en relació amb la dificultat d'accés a aquests equipaments per part d'artistes locals o bé al disseny d'alternatives per difondre la seva obra. Per altra banda, les plataformes de difusió no han consolidat espais de contacte entre creadors de diferents disciplines. Finalment, pel que fa als mitjans de comunicació, no s'ha assolit completament l'objectiu d'una major implicació en la difusió cultural i la dinàmica ha canviat poc en relació amb el 2001.

Eix 2: Fer del patrimoni i de la memòria un element essencial de la cultura de la ciutat des d'una perspectiva renovada, rigorosa i dinamitzadora

La vessant d'infraestructures ha estat la que més ha avançant d'aquest eix. Així, s'ha consolidat un mapa de museus que pivota sobre tres pilars: Museu Comarcal-Museu del Paisatge (Hospici), Museu dels Volcans i Museu dels Sants. Tot i això, la tasca a desenvolupar no s'ha acabat i queda camí per córrer fins a assolir un mapa definitiu de museus a la ciutat. La vessant més divulgativa del patrimoni, el seu acostament a la ciutadania, és l'aspecte en el qual, tot i haver-hi iniciatives, s'ha avançat a un ritme menor.

Objectiu 2.1. Garantir el coneixement del patrimoni d'Olot com a condició necessària per assegurar la seva conservació

S'ha consolidat el Museu Comarcal de la Garrotxa com a referent en l'àmbit del patrimoni i la seva tasca de conservació i investigació dibuixa un panorama molt avançat en relació amb la situació de 2001. Cal seguir impulsant noves línies de conservació de la memòria intangible i aprofitar les potencialitats de la recerca científica relacionada amb els volcans. Pel que fa a l'arxiu, tot i millorar-ne la gestió, s'ha desenvolupat poc la tasca de conservació i acords amb arxius privats. Finalment, mentre que hi ha un bon coneixement del patrimoni històric, es detecten llacunes importants en el coneixement i conservació del patrimoni industrial.

Objectiu 2.2. Incentivar la difusió del patrimoni de la ciutat

S'ha avançat en l'edició de materials i en el disseny d'itineraris per conèixer el patrimoni local. Tot i això, hi ha un clar marge de millora en la senyalització urbana, en l'establiment d'estratègies participatives per a la divulgació del patrimoni i en la coordinació entre diferents agents.

Objectiu 2.3. Consolidar la ciutat com a espai de patrimoni urbà

El centre de la ciutat, l'espai de major concentració patrimonial, ha estat protagonista de la intervenció urbanística durant els últims anys. En aquest sentit, cal parlar d'una transformació del paisatge urbà que ha provocat debats referents a la pèrdua d'identitat urbana i patrimonial.

Eix 3: Fer de la cultura un instrument d'aprofitament de la democràcia i de cohesió social mitjançant la participació i una concepció àmplia de l'educació

Aquest eix ha tingut un nivell de desenvolupament inferior als dos anteriors. Certament, la cultura juga un paper clau en la cohesió social i és un factor educatiu en ell mateix. Ara bé, més enllà d'allò que respon a l'ordre natural de les coses, el cert és que s'han desenvolupat poques iniciatives que incidissin intencionadament i específicament en aquest eix de treball. En aquest sentit, un dels projectes estratègics d'aquest eix, el Servei Pedagògic de Ciutat no s'ha treballat, com tampoc la creació d'espais estables de participació o l'obertura d'un equipament polivalent.

Objectiu 3.1. Fomentar la participació ciutadana en les activitats culturals de la ciutat

Mentre que s'ha avançat en els aspectes comunicatius (*El Plafó* i web) i en l'accés de nous públics a alguns serveis, no s'han desenvolupat projectes considerats estratègics com els ja citats Servei Pedagògic de Ciutat i l'espai polivalent. També es troba a faltar un treball transversal entre àrees que dinamitzi projectes vinculats a l'accés a la cultura.

Objectiu 3.2. Donar suport a l'associacionisme com a generador de participació cultural i com element de cohesió social

Tot i que, en general, es pot dir que s'han desenvolupat polítiques de suport a l'associacionisme, no s'ha consolidat un sistema de relacions clar en els seus recorreguts i objectius. Malgrat que s'ha avançat en la signatura de convenis, encara queda camí per córrer en la consolidació de sistemes de relació estables entre Ajuntament i entitats. Per altra banda, es troba a faltar un mecanisme més estable de participació.

Objectiu 3.3. Dissenyar polítiques culturals equilibrades des d'una perspectiva territorial social

S'han desenvolupat alguns projectes que, de forma aïllada, donen resposta a aquest objectiu, com és el Barris, Escenaris de Cultura o alguna iniciativa concreta del Museu. Ara bé, no s'ha assolit l'objectiu d'aconseguir un major equilibri entre territoris com a escenaris i protagonistes de la cultura que es fa a la ciutat.

Objectiu 3.4. Fomentar estratègies educatives des de la cultura

S'han posat en marxa des de l'ICCO diferents programes amb un clar caràcter educatiu (serveis i programes educatius de tots els equipaments culturals). Ara bé, tot plegat no s'ha inserit en una estratègia definida i coordinada amb l'IME ni amb la resta d'agents educatius de la ciutat.

Objectiu 3.5. Facilitar l'accés del conjunt de la ciutadania a les noves tecnologies

Des de diferents àrees municipals es donen serveis vinculats a facilitar l'accés

a les noves tecnologies. Cal tenir present que l'any 2001, quan es va definir aquest objectiu, no es tenia clares les repercussions de l'eclosió de les TIC en la vida de les persones i en la cultura. Actualment, cal dir que l'esclatxa digital s'ha ampliat de forma generalitzada en la nostra societat.

Eix 4: Incorporar la cultura en les estratègies de desenvolupament sostenible, potenciant la relació d'Olot amb d'altres realitats territorials

Olot ha protagonitzat els últims anys un important procés d'obertura tant pel que fa a les seves comunicacions com en termes relacionals amb els diferents entorns on s'insereix. La cultura ha jugat un paper important en aquesta obertura ja que s'ha apostat clarament per la incorporació de la ciutat en diferents xarxes culturals.

Objectiu 4.1. Introduir la cultura com un dels eixos centrals del desenvolupament local

És difícil de valorar l'impacte real de la cultura com a factor de desenvolupament local. Certament, però, cal dir que el desenvolupament de la ciutat i la seva obertura han caminat en paral·lel amb el cultural. Ara bé, tampoc es pot parlar d'un creixement molt important de l'activitat econòmica com a impacte directe de la cultura, tot i que sí que caldria parlar d'un impacte indirecte i induït.

Objectiu 4.2. Atorgar a la ciutat protagonisme actiu en el marc de les diferents variables territorials que el defineixen

Olot exerceix de capital cultural en el seu entorn més proper, tot i que no sempre es fa com a resposta a una estratègia i en coordinació amb aquest entorn. Però, més enllà d'aquest entorn més proper, s'ha treballat de manera important en la integració en xarxes culturals a nivell català (Transversal i Anella Cultural) i internacional (Xarxa d'Acció Cultural de l'Euroregió dels Pirineus-Mediterrani, Associació Sud d'Europa per la Creació Contemporània, etc.). A més d'aquestes xarxes estructurades, s'ha treballat amb altres municipis i s'han establert relacions bilaterals amb ciutats, organismes i agents culturals de diferents territoris.

Objectiu 4.3. Fomentar i planificar el turisme cultural com a factor de desenvolupament

Tot i que el desenvolupament del turisme i de la cultura local han dissortat de forma paral·lela, no s'han establert suficients estratègies d'aprofitament de sinergies conjuntes i de definició d'espais de col·laboració per fer una oferta de turisme cultural.

2. El nou context: les noves dinàmiques culturals

L'aïllament trencat

Un dels elements que l'any 2001 s'apuntava com a característic d'Olot era el tancament territorial i simbòlic. Aquest isolament, que generava un sentiment de perifèria, s'ha trencat per diversos factors: la generalització de les noves tecnologies, l'arribada de gent de fora i l'obertura de noves comunicacions es mostren com a factors explicatius. Es podria dir, per tant, que Olot s'ha obert no només físicament, sinó també pel que fa a la mentalitat. El nombre de relacions estables amb altres territoris i ciutats ara és constant (Girona, Barcelona, properament Osona, etc.) i els vincles amb tots aquests territoris fan que, a la vegada, Olot també sigui més present en aquests i altres indrets. Culturalment parlant, l'obertura s'ha vist reflectida en una major permeabilitat envers noves expressions culturals i ha possibilitat que s'estigui més amatent a la diversitat i a la contemporaneïtat.

Aquesta obertura d'Olot també té molt a veure amb un major desenvolupament del turisme. Des del 2001, cal parlar d'un important desenvolupament d'aquest sector, a partir de l'increment de places hoteleres i, sobretot, de l'obertura d'allotjaments de turisme rural a l'entorn de la ciutat. Olot i la Garrotxa han iniciat un camí de posicionament com a destí per a un turisme familiar i vinculat a la natura.

Olot: ciutat diversa

Mentre que l'any 2001 l'anàlisi de la realitat tenia a veure amb un municipi amb unes característiques imbricades de poble i de ciutat, el 2008 aquesta situació està superada: Olot és una ciutat amb una important influència en el seu entorn més proper. En aquest sentit, cal analitzar Olot des de la perspectiva dels serveis d'una ciutat (sense perdre de vista la seva dimensió). Així, la modernització de l'administració amb la incorporació de la planificació com a mètode de treball és un símptoma més d'aquesta idea de ciutat.

En termes de dimensió poblacional i de diversitat, també cal parlar d'una realitat urbana més cosmopolita. Així, en termes demogràfics, els últims anys s'han caracteritzat per un augment significatiu de la població i de la seva diversitat (im-

migració, envelliment, joves “retornats”, nous residents, nous estrats socials...). La població ha passat de 27.967 habitants, el 2000¹, a 33.796, el setembre de 2008²; un increment del 15,6%. La població estrangera l'any 2001 representava el 4,26% i, actualment, arriba al 20,6%. Això té repercussions en tots els nivells de la vida ciutadana i, per tant, també sobre la cultura. Augmenten les identitats, les tradicions i les pràctiques culturals i també pot augmentar el públic, els participants, etc. Atesa la seva importància, l'augment de la diversitat és un dels principals elements a tenir en compte a l'hora de construir el nou Pla, ja que actualment es poden comptabilitzar fins a 75 nacionalitats diferents presents al municipi.

Un nou paisatge urbà

El nou paisatge urbà d'Olot està caracteritzat per la transformació urbanística de la ciutat, tant del centre històric com de zones perifèriques que han canviat usos industrials per residencials. D'ençà del 2001 les transformacions urbanes d'Olot han estat més que remarcables, ja que el 2003 s'aprova la revisió del Pla d'ordenació urbanística municipal i el 2005 s'inicia el Pla de barris, que afecta sobretot el centre històric, però que té repercussions a tota la ciutat.

El nou paisatge també ve caracteritzat per noves formes d'ocupació de l'espai públic. Així, s'imposen nous models de veïnatge ja que l'arribada de persones amb diverses cultures de relació amb l'espai públic ofereix noves fórmules que transformen el paisatge.

El paisatge humà d'Olot ha canviat i l'impacte de la globalització i les transformacions socials de la societat occidental tenen diferents cares en la realitat olotina, que passen, entre d'altres, per noves desigualtats i factors de risc en l'exclusió social.

L'impacte de les noves tecnologies

El panorama de les noves tecnologies de la comunicació i la informació s'ha transformat acceleradament des del 2001. Així, mentre que llavors es parlava d'incògnites, actualment ja es coneixen una mica més les repercussions que tenen les TIC en els models de consum i relació. Les conseqüències de la ràpida implantació de les noves tecnologies són múltiples, però una de les que s'apunta, relacionada amb la cultura, és l'augment de la cultura individualitzada (que es produeix dins les llars i vinculada sobretot a Internet) en detriment de la cultura col·lectiva (aquella que es crea i es viu de forma comunitària, en l'espai públic). Més enllà d'aquesta conseqüència específica, cal contemplar les noves tecnologies com a part intrínseca de la vida actual i com a mitjans que actuen i alteren

1 Dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

2 Dades del Padró Municipal d'Habitants, publicades al web de l'Ajuntament d'Olot.

tots els moments de la cadena de valor cultural: la creació, la producció, la distribució, la difusió i el consum.

La planificació: el Pla de cultura de 2001 com a full de ruta

Des de la seva aprovació, el Pla de cultura ha suposat un full de ruta important per a la política cultural d'Olot. Tot i que en moltes ocasions s'ha actuat en programes concrets per una dinàmica pròpia sense buscar donar resposta al Pla, també és cert que el Pla ha estat una bona eina per dibuixar horitzons i grans estratègies. També cal atribuir, si més no parcialment, al Pla de cultura de 2001 la incorporació de la planificació i la participació ciutadana en la política de diversos àmbits d'actuació municipal. Alguns exemples són el Pla d'Acció Local per a la Sostenibilitat, el Pla Estratègic de la societat de la informació i el mateix Pla de barris. Aplicar la lògica de la planificació sobre la gestió de la "cosa pública" té conseqüències positives: major coresponsabilitat, professionalització, establiment de criteris d'avaluació de les polítiques, etc. Això no obstant, també s'apunta que davant de tants plans es pot estar produint una certa saturació i, en definitiva, un encavalcament sense que hi hagi una tasca d'articular-los tots entorn d'una visió conjunta de ciutat. Sigui com sigui, la "normalització" de la planificació com a mètode de treball pot beneficiar el nou Pla sempre i quan tingui l'habilitat d'aprofitar tota la feina i la reflexió avançada en tots aquests plans. A diferència de la realitat del 2000, quan es va elaborar el primer Pla, en el moment d'elaborar-ne un de nou cal tenir molt present l'existència d'un referent i d'una dinàmica de treball que li dona cobertura.

La centralitat de l'ICCO en la vida cultural de la ciutat

En l'actualitat, l'ICCO s'ha consolidat com a referent central en la vida cultural d'Olot. En efecte, l'ICCO, que es pot considerar una de les principals apostes estratègiques del Pla de 2001, ha suposat un pas endavant en la professionalització dels serveis i de la gestió cultural. La seva activitat il·lustra un context en el qual l'ICCO fa una funció central en la majoria d'ofertes culturals que es desenvolupen.

Per altra banda, també cal caracteritzar la relació de l'ICCO amb la ciutadania i les entitats culturals. Caldria parlar de dificultats de distància i de ritmes diferenciats. Així, mentre amb l'ICCO s'ha fet un salt important en la professionalització de la gestió cultural, les entitats, tot i que la majoria mantenen bones relacions, tenen dificultats d'encaix en el model organitzatiu actual i no tenen clars els recorreguts en la relació amb l'Ajuntament. També cal parlar dels diferents ritmes que caracteritzen l'administració pública i la gestió de les entitats com una altra dificultat de coordinació i treball conjunt.

La distància fa més referència a una qüestió d'interessos i d'estratègia. En aquest sentit, des de l'ICCO s'ha fet una aposta clara per la contemporaneïtat artística i els llenguatges emergents. Una aposta que no sempre ha estat ben com-

presa per les entitats o ben explicada per l'ICCO, però que en definitiva ha suposat un distanciament en els llenguatges proposats pels diferents actors culturals de la ciutat. Un distanciament que, en certa mesura, també s'ha produït amb bona part de la ciutadania que renuncia a la comprensió de llenguatges complexos vinculats a moltes de les propostes contemporànies.

El nou mapa d'equipaments

De la realitat cultural del 2001 a l'actual s'ha produït una transformació important en la dotació d'equipaments. Així, la posada en funcionament del Teatre (després de la primera fase de rehabilitació i amb la previsió d'acabament de la segona l'abril del 2009) i l'acabament del mapa de museus de la ciutat (a l'espera del desenvolupament final del Museu del Paisatge de Catalunya) configuren una panoràmica molt diferent de la que es trobava el 2001. També cal esmentar la consolidació de la Biblioteca Marià Vayreda com a equipament cultural de referència, tant per la seva funció d'espai de consulta i estudi com per l'activitat que desenvolupa en el foment de la lectura. Ara bé, tot i així hi ha algunes mancances que perduren entorn de la necessitat d'espais de caràcter polivalent que puguin acollir tant activitats impulsades per les entitats com programació pròpia de l'Ajuntament i d'espais vinculats a la creació. De la mateixa manera, també cal preveure la necessitat d'una segona biblioteca, d'acord amb el Pla de Biblioteques de Catalunya.

Nous referents internacionals per a la política cultural

A partir de diferents processos de reflexió entorn del paper de la cultura en el tombant del segle XXI, han aparegut declaracions que s'han situat com a principals referents conceptuals per a la política cultural. Es tracta de dues declaracions aprovades per organismes internacionals i que situen la cultura com un àmbit privilegiat des del qual es poden donar respostes als reptes que planteja la societat actual:

- La Convenció Sobre la Protecció i Promoció de la Diversitat de les Expressions Culturals UNESCO, que va ser aprovada durant la 33a reunió de la Conferència General a París, l'octubre de 2005.
- L'Agenda 21 de la Cultura, que pren com a referència la declaració de la UNESCO, però que situa els reptes a nivell local, fou aprovada en el IV Fòrum d'Autoritats Locals per a la Inclusió Social de Porto Alegre, el dia 8 de maig de 2004, a Barcelona.

Ambdues declaracions reflecteixen una realitat que ha canviat els últims temps sota els efectes de la globalització econòmica, els processos migratoris i les noves dinàmiques i fluxos vinculats als nous mitjans de comunicació, tant físics com virtuals. Situen en els drets culturals una dimensió important de la

ciutadania i reclamen la preservació de la diversitat de manifestacions com una riquesa a protegir.

L'Agenda 21 de la Cultura és una referència per als governs locals i té voluntat de traduir-se en plans d'actuació, mentre que la Convenció és un marc conceptual que aporta una visió més global i que, fonamentalment, afecta de forma directa els estats.

3. L'estratègia: els nous reptes

3.1. L'arquitectura del nou pla

L'arquitectura del nou Pla de cultura està pensada des de la revisió de l'anterior, adequant-la i renovant-la en aquells aspectes que permetin una millor resposta a les necessitats d'Olot que deriven del nou context descrit.

Abans però, de descriure aquesta arquitectura cal observar que hi ha una idea general que va ser vàlida per al Pla de 2001 i que es manté viva a l'hora d'afrontar el nou. Es tracta del binomi cultura-natura, que actuava com a idea força central i que s'ha mantingut en el temps i concretat en les actuacions desenvolupades els últims anys. Així, per exemple, tant en el treball de fons, la conceptualització i la investigació entorn del paisatge, com en la programació d'activitats com el Festival Panorama, aquesta idea s'ha traduït en projectes concrets.

En definitiva, la voluntat de tenyir tot el Pla d'aquesta idea es manté en el present Pla. Certament, aquesta que era la singularitat d'Olot el 2001 també ho és el 2008 i, segurament, encara més reforçada pels treballs dels últims anys.

Sobre uns fonaments actualitzats i renovats i a partir de la definició d'un model de gestió, s'aixeca l'estructura del nou Pla de cultura. Una estructura pensada per superar algunes limitacions del Pla de 2001. Aquell primer Pla s'estructurava en quatre eixos, cadascun dels quals contenia uns objectius que alhora emmarcaven les actuacions. Una estructura coherent i que ha funcionat, però que, fent-ne una lectura des de la mirada actual, dóna un pes molt important al recull d'actuacions i projectes concrets que dilueixen allò que realment defineix l'aposta estratègica. A més, a l'hora de fer balanç hi ha una limitació clara: haver executat les propostes del Pla no suposa necessàriament haver assolit completament l'objectiu en el qual s'emmarcaven. És per això que cal posar més l'accent en les grans línies i objectius estratègics i no tant en les accions concretes.

El nou Pla posa l'accent a fer una bona definició de la intenció de l'estratègia. És a dir, aclareix la direcció de la política cultural més enllà de la immediatesa de les propostes concretes. Interessa tant o més fixar uns horitzons als quals acostar-se com definir el camí que es vol fer en aquest acostament.

En aquesta definició de futur tenen un pes molt important la definició d'uns

nous fonaments que recullin els del Pla anterior, però que també determinin els nous reptes als quals cal donar resposta. Uns reptes que ens posen al davant una realitat i alhora ens indiquen un horitzó ideal.

Els *objectius generals* del Pla aporten continuïtat discursiva amb els fonaments, però fan un pas més enllà com a orientadors del Pla, ja que, amb el temps, podran ser avaluats. És a dir, determinen els grans compromisos generals de la política cultural d'Olot.

Els *programes articuladors* emmarquen l'acció a desenvolupar i, en definitiva, estructurin l'estratègia en la seva vessant pràctica. Cal tenir present, però, que la voluntat no és abastar tota l'activitat cultural de la ciutat, sinó estructurar les respostes a donar als reptes i objectius plantejats.

En la descripció dels programes articuladors, es diferencien dues tipologies d'actuació: els *projectes estratègics* i les *propostes d'actuació*. Hi ha programes que s'estructuren entorn d'un sol projecte estratègic, d'altres ho fan només en propostes d'actuació i també n'hi ha que recullen ambdues tipologies. Però és important retenir que la voluntat no és fer un recull exhaustiu de propostes concretes, sinó d'aquelles que, per la seva centralitat, determinen si s'avança o no en el desenvolupament del programa, així com apuntar alguna proposta de caràcter *inspirador*.

La voluntat final d'aquesta estructura és focalitzar clarament quina és l'aposta cultural que es fa al municipi de forma compartida entre el sector públic i el privat. És a dir, no es prova d'abastar-ho tot, entenent que la cultura s'expressa de forma multidimensional, sinó de detectar aquells elements, aquelles actuacions, que poden fer que Olot, a través de la cultura, trobi respostes per als reptes de futur i, en definitiva, millori la vida de la seva ciutadania.

3.2. El model de gestió

El model de gestió, a diferència del que passava el 2001, parteix del fet que l'ICCO s'ha consolidat com a instrument de gestió de la política cultural. Per tant, allò que va ser una aposta estratègica el 2001 es manté en el present Pla.

Ara bé, més enllà de l'instrument, cal incorporar amb més força alguns principis d'intervenció que es recollien el 2001 però que no han estat prou presents en la forma de funcionar. Mentre que principis com la professionalització i l'avaluació sí que han determinat en gran mesura la gestió cultural dels últims anys, n'hi ha d'altres que no s'han tingut suficientment en consideració. Entre aquests, cal destacar la transversalitat, que topa amb dificultats a l'hora de concretar-se en projectes compartits que superin la competència pressupostària entre àrees municipals. Per altra banda, la participació en comissions assessores i la cooperació amb el sector associatiu no s'han consolidat. Tampoc s'ha desenvolupat la iniciativa de la creació d'una agència de patrocini. De cara al futur, cal recollir algunes idees en la definició del model de gestió:

- L'ICCO com a principal agent en la gestió cultural i generador d'iniciatives, però fent un pas més en:
 - Aconseguir un major grau de coresponsabilitat amb el sector privat en els projectes.
 - Incorporar sistemes de control i avaluació contínua dels projectes (començant pel mateix Pla de cultura).
 - Desenvolupar en major mesura projectes amb altres àrees de l'Ajuntament (molt especialment amb Educació).
- La creació d'una estructura estable per al desenvolupament de projectes vinculats a la política cultural i educativa d'Olot.
- La participació com a metodologia de treball, tot establint un model definitiu per a la participació ciutadana en l'àmbit cultural.
- L'estabilitat en les relacions entre Ajuntament i entitats, per superar la dinàmica dels acords puntuals i les subvencions anuals i assolir marcs de relació clars.
- El treball en sistemes de relació amb el sector privat i empresarial per tal de vincular cultura, innovació i desenvolupament de la ciutat.
- La generació de sistemes de resposta a les necessitats i oportunitats en l'àmbit cultural que siguin més àgils i menys burocratitzades.
- L'impuls a la transversalitat com a metodologia de treball dins l'Ajuntament.

En resum, a partir de l'estructura consolidada, l'ICCO amb el nou Pla es proposa fer un pas més en el model de gestió que té a veure en gran mesura amb la permeabilització a través de la participació i la transversalitat. I, en aquest sentit, l'experiència de l'anterior Pla apunta la necessitat de crear estructures estables per tal d'aplicar aquests principis.

3.3. *Uns nous fonaments*

El Pla de Cultura de 2001 es va construir sobre uns fonaments que emmarcaven conceptualment una nova estratègia per a la política cultural de la ciutat. En el moment d'elaborar un nou Pla, cal analitzar si aquells fonaments són bons per a una nova arquitectura. En efecte, si en termes constructius s'entén els fonaments com la base sobre la qual construir els pilars que han de suportar l'edifici, en el moment en què es vol intervenir en aquest edifici cal plantejar-se si els fonaments han de ser els mateixos. Certament, el desenvolupament de la ciutat, el seu creixement i la seva obertura conceptual i comunicativa dibuixen un nou escenari amb nous reptes als quals la cultura ha de donar resposta. La consolidació d'un model cultural, que s'ha produït amb el desenvolupament de l'anterior Pla però també per la pròpia dinàmica social, cultural i econòmica de la ciutat, ha assentat les bases suficients per la definició d'uns nous fonaments.

En efecte, són molts els reptes de futur que ha d'afrontar Olot, en general, i la cultura, en particular. I els ha d'afrontar després d'haver trencat amb un cert aïllament que, primer orogràficament però també en termes relacionals, havia caracteritzat aquesta ciutat històricament. A hores d'ara, ningú no posa en dubte que la cultura ha estat un factor fonamental de resposta al antics reptes i que, vistos els resultats, pot jugar un paper fonamental en el futur. Per això s'estableixen uns nous fonaments que recullen els fonaments de l'anterior Pla, però que, a més, estan pensats com a orientació conceptual que ha de donar resposta als nous reptes de la ciutat:

La cultura com a espai d'expressió i relació d'una comunitat diversa i cohesionada

La cultura, des d'una concepció àmplia, és allò que ens forma i constitueix com a ciutadans. Això és així, ara i el 2001. Però el canvi de context social és important i, per tant, aquest fonament cobra una clara rellevància. En una ciutat on la *diversitat* es manifesta tant en la composició social referent a l'origen i la nacionalitat com en l'emergència de nous col·lectius en situació de risc d'exclusió, la cultura juga un paper central davant el repte de la cohesió. La cohesió social en termes de cultura i de relacions ciutadanes té a veure amb el teixit social, cultural i associatiu de la ciutat. La cultura es prefigura com el marc de desenvolupament de relacions que reforcin l'equilibri entre el respecte a la diversitat i el diàleg entre les diferents realitats.

En un món en el qual la globalització s'ha desenvolupat com a mecanisme estandarditzador des d'una perspectiva cultural, la *identitat* es mostra com a quelcom a preservar. Una identitat que està formada per la suma d'identitats. És a dir, la ciutat és viscuda de forma diversa i plural responent a les diferents realitats que hi conviuen. Així, en el reconeixement de la història de la ciutat, però també en els canvis accelerats dels últims temps, es troba la clau de volta d'allò que defineix l'Olot actual i sobre el qual cal construir la ciutat del futur, la *comunitat*. La cultura, tant des de la perspectiva de la memòria com des de la de les manifestacions plurals, és un reflex clar d'aquesta identitat plural d'una sola comunitat. Una comunitat formada per persones, empreses, entitats, Ajuntament, etc. que, per tal d'avançar de forma cohesionada, ha de compartir objectius i estratègies.

La centralitat de la cultura en la resposta als reptes de la ciutat

La centralitat de la cultura l'any 2001 era més un reclam que una realitat. L'aposta per convertir la cultura en un dels eixos centrals de l'acció municipal era una expressió d'intencions. El reclam d'aquesta centralitat s'ha de mantenir des de la consciència del camí avançat. Així, la consolidació de referents com l'ICCO i d'un model cultural de ciutat situen actualment la cultura en un espai de major centralitat. Ara bé, també és cert que en el procés de consolidació tant de l'instrument, l'ICCO, com de la política, el Pla de 2001, s'han concentrat

importants esforços els últims anys, la qual cosa no ha jugat a favor de la generació de dinàmiques de treball amb majors graus de transversalitat. De la mateixa manera, des d'altres àmbits de la política municipal també es reclama aquesta centralitat. El nou Pla ha de suposar un reforç important de la centralitat de la cultura. Una centralitat que no es pot entendre de manera invasiva pels altres àmbits, sinó de forma col·laborativa i com a impuls al desenvolupament de tota la ciutat. Un desenvolupament que ha de donar resposta a nous reptes que han sorgit de la dinàmica poblacional i territorial dels últims anys. En efecte, cal un esforç suplementari en la *consolidació de la cultura en la centralitat* de l'estratègia de desenvolupament de la ciutat. En aquest sentit, la transversalitat entre les diferents àrees municipals hauria de suposar una de les concrecions d'aquest fonament. Des de l'àmbit de cultura, cal apostar per la programació i l'oferta pròpia, però també per un *treball transversal* que permeti un grau més elevat d'impacte i penetració de les propostes desenvolupades. Cal aprofitar el talent creatiu de la ciutat i l'energia de l'associacionisme cultural i de les empreses en la generació de nous projectes, imposant noves fites i encapçalant corrents transformadores de la ciutat. Per altra banda, l'aposta per facilitar la instal·lació d'empreses culturals també pot donar compte de la voluntat d'apostar per la cultura en el desenvolupament social i econòmic de la ciutat.

La centralitat no s'ha d'entendre com una posició de força sinó com un espai des del qual cal tenir una actitud activa. Un espai central amb un protagonisme compartit per l'ICCO i les entitats i el sector privat cultural. Generar idees, apostar per la creació i la innovació, ser actius en la configuració de la ciutat són reptes importants per a tots els agents culturals d'Olot. Cal situar la cultura en l'eix del pensament i de l'acció municipal i de tota la ciutat. El repte és situar-se en un estadi superior a la resposta a les demandes per ser suggeridors i impulsors de noves iniciatives de ciutat. Per fer-ho, és necessària tant una *actitud pro-activa* en la formulació de nous projectes culturals com assolir la capacitat d'arrossegar més instàncies en aquestes iniciatives

La participació ciutadana, una forma de compartir el compromís per la cultura

La participació de la ciutadania i el *diàleg constant* en la presa de decisions i en els projectes culturals de la ciutat té camí per córrer en l'àmbit de la cultura a Olot. Aquest, que era un dels fonaments del Pla de 2001, ha tingut una implantació millorable en el seu desenvolupament. Per tant, aquest és precisament un dels fonaments del nou Pla que cal reforçar de forma més clara. En efecte, el nou Pla de cultura s'enfronta a la necessitat de *recosir complicitats* i implicar novament la ciutadania, les entitats i el sector privat en la consecució dels objectius que deriven del model cultural de la ciutat. Així, aquest lligam, aquesta coresponsabilitat, que només s'assoleix a partir de la participació en el disseny dels projectes i de les propostes d'actuació, serà un fonament en la forma de treballar de futur que es defineix en aquest pla.

La *participació ciutadana* ha de protagonitzar la vida cultural d'Olot. L'impuls que suposa un Pla de cultura com el present ha de ser compartit, consensuat i cosit en complicitats. Ara bé, això que ha de ser característic de l'impuls no es pot quedar en una fase inicial, sinó que ha de protagonitzar tot el desenvolupament de Pla. La participació ciutadana en l'àmbit cultural ha de trobar *espais estables* on articular-se i suficient flexibilitat per respondre a les necessitats de cada projecte. Un pla de cultura és un pla de ciutat, no només implica l'Ajuntament sinó que necessita la complicitat i el protagonisme compartit de la ciutadania i, molt especialment, de les entitats culturals. Perquè això sigui així, és imprescindible posar en funcionament espais de debat i reflexió compartits que s'allunyin de la dinàmica de la necessitat diària per aprofundir en aspectes vinculats als horitzons de futur. És a dir, alhora que cal coordinar activitats i definir propostes d'actuació conjuntes entre entitats i entre aquestes i l'Ajuntament, també cal reservar espais que vagin més enllà de les urgències i permetin un debat de fons: a més de fer activitat, cal plantejar-se amb quins objectius es fa i fins a on es vol arribar.

La cultura, propera a totes les persones

L'accés a la cultura, la seva *democratització*, és un fonament bàsic també per al nou Pla de cultura. Evidentment, la democratització no està renyida amb l'excel·lència, de manera que l'accés a la cultura de tothom no s'ha d'entendre com una rebaixa dels nivells de qualitat. La posada en funcionament d'equipaments culturals a la ciutat ha suposat un important reforç d'aquest fonament, però, tot i així, no s'ha aconseguit trencar amb un discurs que valora l'oferta cultural com a quelcom inaccessible, pel llenguatge amb què es produeix, i dirigit a una elit. Reforçar aquest fonament es tradueix en trencar barreres d'accés, en apostar per la qualitat com a millor garantia de seducció de la cultura.

Apropar la cultura tot trencant barreres d'accés vol dir fer intel·ligibles els seus codis. La important activitat cultural que es fa a Olot i que s'ha de desenvolupar en el marc d'aquest Pla té el repte de fer-se més propera a la població. Per fer front a aquest repte, el binomi que cal atendre és el de *proximitat-educació*.

En efecte, cal entendre la *proximitat* com un valor central de la cultura. Una cultura de proximitat és aquella en la qual la ciutadania té el protagonisme. En la qual les institucions desenvolupen la seva activitat amb voluntat d'arribar a tota la població. Per fer-ho, a més de disposar de les infraestructures culturals necessàries, calen iniciatives dirigides a acostar l'oferta a públic que no expressa la seva demanda pels canals habituals. Un públic que costa que es manifesti, però que resta latent a l'espera d'ofertes atractives i en les quals se senti cridat a participar. Evidentment, aquesta proximitat no està renyida amb la qualitat: n'és una dimensió més.

L'*educació* és allò que fa possible l'apropament. Apostar per l'educació des de la cultura vol dir que les propostes que es fan a la ciutadania han de reflectir un clar component pedagògic i formatiu, ja que sinó es pot produir l'efecte contrari al

desitjat. Des de l'àmbit de la cultura, però també des d'una perspectiva global de ciutat, és important que la ciutadania conegui i a més entengui què està passant i què s'està oferint: fer intel·ligible la realitat. Davant el repte de fer d'Olot una ciutat educadora des de la cultura, cal donar respostes i continguts. Cultura i educació són conceptes que van de la mà i no s'entenen l'un sense l'altre. En aquest sentit cal fer de l'educació una aposta cultural d'Olot i de la cultura un dels seus principals eixos educatius.

Olot connectada amb la cultura contemporània

El compromís amb la contemporaneïtat ha estat un dels fonaments principals del Pla de cultura de 2001. Certament, l'obertura a una mirada més contemporània ha caracteritzat en bona mesura la política cultural dels últims anys. A l'hora d'afrontar el nou Pla cal, no podria ser d'altra manera, aprofitar clarament el camí recorregut i consolidar aquest fonament. Però també cal fer un pas més enllà, en el sentit de reforçar el lligam que té l'expressió contemporània amb l'entorn social en el qual es desenvolupa i la connexió que suposa amb altres territoris i municipis.

En efecte, la cultura des d'una perspectiva contemporània, ha de connectar en dues direccions: *cap enfora*, perquè Olot té molt a aportar al desenvolupament cultural del país; *cap endins* perquè, finalment, tot allò que es fa en política cultural no té sentit si no afecta la ciutadania, si no forma o emociona. En definitiva, si no millora la qualitat de vida de la ciutadania.

Olot, actualment, s'ha consolidat com a referent central en la connexió de projectes i fluxos culturals. Evidentment, cal parlar de la Xarxa Transversal però també d'altres projectes i dinàmiques dels quals, si bé tenen concepció de xarxa, Olot és un dels nòduls principals. Cal seguir reforçant aquests lligams situant-se al *centre dels fluxos culturals*, aprofitant les dinàmiques i les propostes que provenen de fora, però també projectant una imatge de ciutat compromesa amb la cultura. Una projecció que té a veure amb la capacitat de transmetre un alt orgull d'allò que es fa, allò que es crea a la ciutat. D'altra banda, la contribució de la cultura a la imatge exterior d'Olot ha de formar part d'una estratègia compartida entre el sector públic i el privat, enviant un mateix missatge de què és Olot i quin paper hi juga la cultura.

Connectar enfora no està renyit amb *connectar endins*, ans al contrari. Cal establir estratègies perquè aquesta obertura i aquesta certa centralitat cultural d'Olot tinguin repercussions més clares en el seu entorn més immediat. Un cop generada una dinàmica de fluxos important, s'han de trobar fórmules per a una major connexió amb la realitat cultural olotina. La connexió amb l'exterior té camí per córrer com a impulsora de la cultura que es fa a Olot. Per altra banda, connectar endins també vol dir que tot allò que es fa a Olot ha d'estar més interconnectat: les entitats s'han de connectar i coordinar aprofitant recursos comuns; l'ICCO ha d'estar connectat amb tots els moviments culturals que es produeixen a la ciutat,

ja sigui empreses, entitats o persones individuals; cal connectar els creadors generant entorns creatius d'intercanvi. En definitiva, els projectes culturals no poden restar aïllats en una societat on la contemporaneïtat es defineix a partir de fluxos, xarxes i relacions dinàmiques.

3.4. Els objectius generals

Els objectius generals concreten allò que es vol assolir amb el desenvolupament del present Pla com a full de ruta de la política cultural d'Olot. Indiquen un horitzó de treball, un camí per córrer i una direcció determinada.

Situar l'educació al centre de la política cultural del municipi

L'educació ha de deixar de ser un valor afegit als projectes culturals d'Olot per passar a tenir un pes central en la nova estratègia. El reforç del binomi educació-cultura passa per posar l'accent educatiu en l'acció cultural i apostar per la cultura com a element educatiu. Una ciutat que educa és una ciutat que aposta per l'accés a la cultura i per l'expressivitat creativa com a eina de desenvolupament personal i col·lectiu. L'educació, o millor, els dèficits educatius poden esdevenir la principal barrera d'accés a la cultura. Igualment, sense educació les persones no adquireixen les habilitats necessàries per poder desenvolupar tota la seva capacitat creativa. Situar l'educació al centre de la política cultural vol dir apostar per una ciutat on el coneixement socialitza, on les persones tenen instruments per mantenir una actitud crítica i no conformista amb la realitat que els envolta i, per tant, tenen capacitat per canviar-la. En aquest sentit, cal treballar de forma transversal totes les àrees, la perspectiva cultural i educativa dels projectes.

Millorar la participació per assolir la coresponsabilitat

La participació no és un objectiu en si mateix sinó un instrument, una forma d'encarar la presa de decisions. Incorporar amb força la participació com a forma de treball vol dir que cal establir i aclarir els mecanismes de participació en l'àmbit de la cultura a Olot. Uns mecanismes que han de ser àgils, flexibles i efectius. Han de ser àgils perquè la participació no pot ser una feina feixuga per als participants. Han de ser flexibles perquè es posen al servei dels projectes. I, finalment, han de ser efectius perquè han de tenir influència clara sobre la realitat. Tot plegat amb un objectiu final: que el desenvolupament dels projectes culturals d'Olot neixi de la complicitat i la coresponsabilitat entre agents i ciutadania. Per a l'assoliment d'aquest objectiu, cal comptar amb la complicitat i la concertació del sector privat, per sumar sinergies, interessos i capacitats.

Completar el mapa d'equipaments culturals de la ciutat

La cultura necessita espais on desenvolupar-se i concretar-se en propostes artístiques, formatives, creatives i de difusió. En aquest sentit, Olot ha d'avançar

en la dotació d'equipaments de caràcter polivalent que puguin acollir diferents propostes culturals i acollir iniciatives tant de caràcter professional com sorgides de les entitats. De la mateixa manera, s'han de completar projectes ja iniciats. Però, a més, cal planificar nous espais que permetin el desenvolupament de la creativitat de les persones com a riquesa cultural de la ciutat.

Consolidar Olot en les xarxes culturals a nivell nacional i internacional

Olot, actualment, ja està ben posicionada en les xarxes culturals catalanes gràcies a la tasca desenvolupada en els últims anys. Ara bé, aquesta posició no s'ha d'entendre com un objectiu assolit, sinó com un punt de partida per a noves fites. Cal incorporar Olot a noves xarxes culturals, tant a nivell nacional com internacional, per tal que els fluxos culturals que originen aquestes xarxes tinguin una repercussió directa en la vida cultural de la ciutat. Més enllà de les xarxes estructurades, també cal refermar la cooperació amb altres agents, no necessàriament en xarxa, que puguin generar dinàmiques d'intercanvi i d'aprofitament mutu.

Fomentar la cohesió social a través de l'acció cultural

La cultura ha de jugar un paper determinant en la configuració d'un model de societat cohesionat. En efecte, la cultura és un instrument útil per generar aquesta cohesió a partir de diferents dimensions: a través de la seva programació i del desenvolupament de projectes de creació; del patrimoni com a instrument de coneixement de l'entorn i de la memòria de la ciutat i, per tant, col·lectiva; dels equipaments culturals de proximitat, de la seva funció com a articulador de l'espai públic; del diàleg intercultural, i finalment de la capacitat emprenedora de la ciutadania amb nous projectes i innovacions que procurin el desenvolupament col·lectiu.

3.5. Els compromisos

Les primeres passes per començar a implementar l'estratègia del Pla de cultura d'Olot són un moment important com a orientador de la forma de definir un concepte de cultura del municipi. Evidentment, el mateix Pla emmarca conceptualment l'estratègia a desenvolupar, però, tot i així, és recomanable realitzar una declaració de principis de més envergadura que superi l'abast del Pla i que tingui un rang superior als programes. Però, a més de les declaracions de principis, cal adquirir compromisos. En aquest sentit, alhora que desenvoluparà els programes de l'estratègia, Olot s'adherirà a dues declaracions de caràcter internacional que donen cobertura conceptual al nou Pla i permeten definir els principis i compromisos a partir dels quals es treballarà:

- Agenda 21 de la Cultura
- Carta de Ciutats Educadores

Es tracta de declaracions que varen néixer de processos diferents, però que focalitzen la seva filosofia en els drets de ciutadania i situen els municipis com els escenaris, per dimensions i proximitat, on millor desenvolupar les seves propostes. Per tant, són dues declaracions clarament complementàries amb accents diferenciats, una en la cultura i l'altra en l'educació, però que aporten una dimensió conceptual que cal tenir molt present en el desenvolupament i la implantació del Pla de cultura. En efecte, l'adhesió a ambdues declaracions és la constatació que el binomi educació-cultura se situa al centre de l'estratègia de desenvolupament de la ciutat d'Olot.

L'Agenda 21 de la Cultura

El document "Agenda 21 de la Cultura, un compromís de les ciutats i els governs locals per al desenvolupament cultural" va ser aprovat per ciutats i governs locals d'arreu del món reunits en el IV Fòrum d'Autoritats Locals per a la Inclusió Social de Porto Alegre, el dia 8 de maig de 2004, a Barcelona.

Es tracta d'un document que "vol contribuir a donar una resposta als reptes de desenvolupament cultural que el món afronta en aquest segle XXI. La idea inicial guarda moltes semblances amb el procés que es va desenvolupar a les darreries del segle XX respecte del medi ambient. Avui està naixent una conscienciació similar en el camp de la cultura, que està assolint un paper central en la mundialització. Per això és especialment important desenvolupar acords que promoguin la diversitat cultural, el caire obert de la cultura i la importància de la creació i la participació cultural."³

Per tant, es tracta d'un document que parteix d'una concepció àmplia de la cultura. La situa com un element central de l'agenda política mundial i assenyalava els aspectes crítics del desenvolupament cultural al món, tot convidant els diferents organismes –locals, nacionals i internacionals– a comprometre's a fer de la cultura una dimensió clau de les seves polítiques urbanes.

És el primer document de referència internacional per a l'aplicació de polítiques culturals a nivell local elaborat de manera ascendent. I aquest és un aspecte cabdal de la seva importància. Parteix de l'anàlisi feta des de l'àmbit local, el més proper als ciutadans i ciutadanes, per parlar dels efectes de la mundialització, de la seva repercussió a nivell local i de possibles solucions per atenuar els seus efectes negatius.

A més dels continguts de la declaració, un aspecte important vinculat a l'adhesió és que, un cop aprovada, Olot entraria a formar part de la xarxa de ciutats impulsada des de Ciutats i Governos Locals Units, aquelles que han apostat

³ Extret de l'Agenda 21 de la Cultura.

per l'Agenda 21 de la Cultura, i que treballen de forma coordinada en processos de reflexió entorn de l'aplicació de les polítiques culturals i els compromisos que es recullen en la declaració.

La Carta de Ciutats Educadores

Aquesta carta, que sorgeix en el marc del I Congrés de Ciutats Educadores (1991), recull els principis educatius que han de permetre construir una ciutat de i per a tothom. Una ciutat és educadora "pel sol fet de ser ciutat, perquè és font d'educació en ella mateixa, des de múltiples esferes i per a tots els ciutadans. La ciutat és, doncs, educativa *per se*. És inqüestionable que la planificació urbana, la cultura, els centres educatius, els esports, les qüestions mediambientals i de salut, les econòmiques i les pressupostàries, les que es refereixen a la mobilitat i la vialitat, a la seguretat, als diferents serveis, les corresponents als mitjans de comunicació, etc. inclouen i generen diverses formes d'educació de la ciutadania. La ciutat és educadora quan imprimeix aquesta intencionalitat en la manera com es presenta als seus ciutadans, conscient que les seves propostes tenen conseqüències actitudinals i convivencials i generen nous valors, coneixements i destreses. Hi estan implicats tots els àmbits i concerneixen tota la ciutadania." (Extret de la presentació de l'Associació Internacional de Ciutats Educadores).

Per tant, la ciutat educadora implica posar en funcionament un model de ciutat que aposta per uns valors clars. Una ciutat educadora, doncs, assumeix un ideari que no només ha de ser tingut en compte, sinó que ha de ser respectat i impulsat.

El moviment de les ciutats educadores s'estructura entorn d'una important xarxa de ciutats que han fet seva la Carta de ciutats educadores. S'organitzen de forma territorial i temàtica i, per formar-ne part, l'Ajuntament s'ha d'adherir a l'Associació Internacional de Ciutats Educadores, que és l'organisme que lidera aquest moviment. El fet de treballar en xarxa permet un intercanvi constant d'experiències i compartir estratègies entre municipis. Formar part d'aquesta xarxa, en definitiva, vol dir assumir els principis de la Ciutat Educadora, però també fer un pas més, comprometre's conjuntament amb altres ciutats a fer de l'educació el fonament sobre el qual construir la ciutat del futur.

3.6. Els programes articuladors

Per tal de donar resposta als reptes i als objectius generals que s'han descrit i als compromisos adquirits amb les declaracions, el Pla s'articula en set programes a partir dels quals s'han de desenvolupar les accions que cal iniciar. Els set programes que articulen l'estratègia del Pla i que la fan tangible amb propostes concretes són:

- Cultura i educació
- Participació ciutadana

- Innovació creativa i proximitat
- Creació i entorn
- Memòria
- Suport a les entitats culturals
- Projecció i xarxes

3.6.1. *Cultura i educació*

Tot i que, de forma natural i conceptual, cultura i educació són dues dimensions amb contorns indefinits i espais clars i amplis d'intersecció, en l'àmbit de la gestió pública a Olot, fins a dia d'avui, això no s'ha traduït en el desenvolupament d'estratègies conjuntes més enllà d'alguns projectes concrets. En efecte, el fet que hi hagi dos organismes autònoms vinculats a cultura i educació (ICCO i IME, respectivament), sense mecanismes de coordinació expressament dissenyats per al cas, provoca que no existeixin dinàmiques transversals consolidades amb una major coordinació i una cogestió de projectes. Tanmateix, a la ciutat s'han desenvolupat importants iniciatives privades que imbriquen cultura i educació que podrien jugar un paper encara més decisiu en consolidar aquest binomi, compartint una estratègia comuna amb l'Ajuntament.

El present programa es proposa superar aquesta situació i es fixa els següents *objectius*:

- Imbricar la política cultural i educativa.
- Impulsar el Projecte educatiu de ciutat.
- Promoure els ensenyaments artístics a la ciutat.
- Incrementar la presència de la cultura a les escoles, especialment les expressions artístiques.
- Potenciar les estratègies comunes entre el sector públic i el privat en projectes de caràcter cultural i educatiu.

L'assoliment d'aquests objectius requereix que s'especialitzin dotacions tècniques de personal i pressupostàries. És en aquest sentit que es proposa el següent *projecte estratègic*:

- La creació d'una estructura estable que faci de pont entre l'ICCO i l'IME i que, a més, desenvolupi un treball transversal amb la resta de serveis municipals. Aquesta estructura es concreta en una oficina tècnica del Projecte educatiu de ciutat i del Pla de cultura.

Evidentment, de forma inicial la tasca a desenvolupar anirà vinculada a la implementació del present programa i a l'impuls en l'elaboració del Projecte educatiu de ciutat. Però, amb el temps, s'haurà d'anar fent un seguiment de tots els projectes que tenen clarament característiques culturals i educatives:

l'Escola Municipal d'Expressió, l'Escola Municipal de Música, col·laboracions amb l'Escola d'Art (cercant acords estables), col·laboracions amb la Fundació d'Estudis Superiors, escoles de formació artística, equipaments culturals de la ciutat, iniciatives del sector privat, etc.

El treball en cultura i educació ha de ser constant, tant a partir de grans projectes estratègics com en posar en valor projectes de menors dimensions, molts dels quals ja es desenvolupen. Per garantir-ho, es crearà l'oficina tècnica.

Un cop generada aquesta estructura i recollint tota la tasca que a tal efecte s'ha fet fins a data d'avui, el programa s'ha de desenvolupar a partir de les següents *propostes d'actuació*:

- Implicar tots els àmbits i sectors en projectes comuns i transversals d'actuació. A partir de l'aposta per una ciutat educadora, cal realitzar una anàlisi des de la mirada educativa i cultural a tots els serveis i iniciatives de la ciutat públiques i privades per tal de, en el futur, aplicar-hi criteris educatius. Cal, doncs, que el binomi cultura-educació que es reforça amb el present pla no sigui tancat, sinó que impliqui altres àmbits com l'urbanisme, l'esport, els serveis socials, els serveis de via pública, etc.
- Articular una oferta ben estructurada i dissenyada conjuntament dels diferents serveis de l'ICCO a les escoles (visites, tallers, etc.), per consolidar els serveis pedagògics com a principal valor afegit de l'oferta dels equipaments.
- Col·laborar amb les AMIPA per fomentar l'oferta d'extraescolars de caràcter cultural. Oferir recursos per poder desenvolupar aquesta oferta i vincular-hi creadors locals.
- Posar l'accent cultural en l'oferta d'educació en el lleure. En tota l'oferta de lleure que es desenvolupa a la ciutat (tant durant l'any com a l'estiu), cal incorporar tallers i activitats formatives i divulgatives en les diferents disciplines artístiques.
- Amb l'objectiu d'apropar de forma didàctica els projectes i activitats culturals a tot el públic en general, realitzar tallers i conferències obertes vinculades a exposicions i projectes del Museu, el Teatre i la Biblioteca.
- Mantenir la mirada posada en el futur i seguir optant a la possibilitat d'acollir estudis superiors vinculats a l'art. En aquest sentit, el fet que de la mà de l'Escola d'Art, amb una oferta de Diplomatura de Disseny, hagin retornat els estudis superiors a Olot, ajuda a crear el clima adequat i indica un camí a seguir.

3.6.2. Participació ciutadana

El desenvolupament de la política cultural d'Olot dels últims temps ha suposat un impuls important en la professionalització i s'ha centrat en la creació d'una estructura de serveis culturals sòlida. Un cop consolidada aquesta estructura, cal fer un esforç d'obertura dels processos de disseny i decisió en la política cultural i donar continuïtat a la dinàmica participativa que ha caracteritzat el procés d'elaboració del Pla.

Per fer-ho, els *objectius* d'aquest programa són:

- Aconseguir que els projectes que es desenvolupin des de l'ICCO recullin la participació i el consens ciutadà.
- Fer que la ciutadania se senti protagonista i impulsi el projectes culturals a la ciutat.
- Compartir protagonismes i incentivar el consens a partir de l'aportació de la diversitat de mirades que es poden oferir des de les entitats culturals i la ciutadania.

Per aconseguir aquests objectius, caldrà redreçar les dinàmiques actuals, molt caracteritzades per relacions bidireccionals entre l'ICCO i la resta d'agents culturals de la ciutat. És en aquest sentit que es defineix el següent *projecte estratègic*:

- *Creació del Consell de Cultura d'Olot*: un organisme participatiu sota el qual s'estructurarà tota la política de participació ciutadana en l'àmbit cultural. Per tant, ha de ser de concepció flexible i que s'adapti a les necessitats d'Olot. Per això, de forma inicial, es proposa que el Consell de Cultura el componguin:
 - *Comissió permanent*: és la comissió que fa seguiment del desenvolupament del Pla de cultura i defineix plans d'actuació anuals.
 - *Comissions temàtiques*: per treballar diferents projectes (en les quals es pot convidar persones expertes en la temàtica a tractar). Poden ser de caràcter permanent o bé a extingir un cop elaborat el projecte. Una comissió temàtica amb vocació de permanència ha de ser la de continguts educatius.
 - *Consell Plenari*: es reuneix de manera ordinària dues vegades l'any i passa comptes del treball realitzat en les comissions.

El treball que cal fer és de fons, ja que cal canviar dinàmiques de treball molt consolidades. Per tant, és necessari desenvolupar aquest programa de forma planificada i consolidant cada pas. En aquest sentit, s'ha d'aprofundir i concretar en el disseny del Consell mitjançant l'elaboració d'un reglament.

3.6.3. Innovació creativa i proximitat

En les diferents propostes de programació dels espais que desenvolupen programació pròpia d'activitats (expositius, Teatre Principal, Biblioteca, Núria) es troben activitats diverses i dirigides a diferents públics. Per una banda, s'ha fet una clara aposta pels llenguatges innovadors, emergents i contemporanis (sobretot en arts visuals i escèniques) i, per l'altra, hi ha iniciatives de creació de nous públics, entre les quals destaca el foment a la lectura (biblioteca) i les propostes escèniques. Tot i això, s'aprecia un cert desequilibri a favor de les primeres. Amb el Pla de cultura es pretén aprendre de l'experiència passada i, en lloc de posar en contradicció els conceptes de innovació creativa i de proximitat, s'aposta per posar-los en un diàleg constant. Aquesta aposta es tradueix en els *objectius* del programa:

- Mantenir l'aposta per la innovació i la investigació en llenguatges artístics, posant l'accent en el seu apropament a tota la ciutadania.
- Dotar Olot de les infraestructures necessàries que permetin l'activitat cultural de la ciutadania i les entitats.
- Fer propers i intel·ligibles els recursos culturals i les propostes de programació.
- Fer de l'espai públic un escenari de cultura com a fórmula per acostar la cultura a tothom.

Aquests objectius han d'impregnar tota la proposta de programació cultural que es desenvolupa a Olot. Tot i així, el desenvolupament de projectes concrets permet visualitzar com s'avança en aquest programa. Els *projectes estratègics* d'aquest programa són:

- *Creació d'un equipament de caràcter polivalent.* Construir o habilitar un equipament amb la polivalència com a característica principal, que aculli activitats tant musicals com escèniques i exposicions. Es tracta d'un espai que doni possibilitats de sortida a les iniciatives de les entitats, que les doti dels recursos necessaris per desenvolupar la seva activitat (espais de reunions, assaig, etc.), de forma que es converteixi en un punt de trobada i una referència en l'activitat cultural olotina.
- *Construcció d'una segona biblioteca pública* a la ciutat. Atenent el mapa de lectura pública, a Olot li cal una segona biblioteca. Un nou equipament que cal dissenyar i ubicar adequant-se als estàndards del Pla d'Equipaments Culturals i del Pla de Biblioteques de Catalunya.

En aquest diàleg entre innovació creativa i proximitat, més enllà de la dotació en equipaments, les actuacions també passen per: potenciar un tipus de programació, desenvolupar accions que acostin els llenguatges complexos a tota la ciutadania, posar la cultura a peu de carrer i situar-la on les persones desenvolupen la seva vida quotidiana. Per tant les *propostes d'actuació* són:

- L'aposta pels espectacles infantils i familiars. Aquestes propostes es mostren com una bona manera d'arribar a nous públics, d'acostar els equipaments i la programació cultural a persones nouvingudes i, per tant, generen cohesió social. L'aposta passa per més programació i de major qualitat. En aquest sentit, cal fer una mirada transversal als diferents marcs en els quals es desenvolupa aquest tipus d'oferta per tal d'assolir una major coherència en la programació, revisant nivells de qualitat i aplicant una política integral vinculada a aquestes manifestacions. La mirada cal posar-la sobre programacions on aquests tipus d'espectacles ja tenen alguna presència:
 - La programació del Teatre Principal
 - El cicle d'estiu (La Cua del Drac)
 - Les iniciatives de foment de la lectura a la Biblioteca
 - La programació a les Festes del Tura
 - Olot, temps de paraules
- Potenciar els barris com a escenaris de cultura. A partir de la filosofia del projecte Barris, Escenaris de Cultura, cal desenvolupar-ne de nous; per assolir una major repercussió, necessita alhora més recursos i una estratègia de consolidació. Així mateix, es necessita una major complicitat amb els agents socials de cada barri on es desenvolupi.
- La vinculació de les programacions a l'entorn cultural i als creadors d'Olot (LAP, Panorama, espais expositius Espai Zer01 i Sala 15) i el desenvolupament de projectes pedagògics (tallers, visites, etc.), a l'entorn de les propostes creatives proposades.
- Major nexa entre la programació musical del Núria i les línies d'actuació de l'ICCO. Una lectura coherent de la proposta cultural que es fa des de l'administració passa per la coordinació entre els equipaments que ofereixen programació. En aquest sentit, el Núria (gestionat des de la regidoria de Joventut), que és la sala on s'organitzen els concerts de música moderna, ha de formar part de l'estratègia de programació cultural de la ciutat, independentment del repartiment de competències. Cal, doncs, una millor coordinació i imbricació de les propostes musicals.
- La cultura com un element fonamental en la recuperació de l'espai públic com a espai relacional, de trobada, veïnatge i coneixement. Cal elaborar un calendari i un mapa de les activitats culturals que actualment es desenvolupen als espais públics per tal de detectar concentracions i buits. I, en segon lloc, cal actuar a partir de propostes que, a tall d'exemple, poden ser:
 - Augmentar les accions culturals al carrer, ja sigui de música, dansa, mostres, lectura o qualsevol altra manifestació.

- Major presència al carrer dels festivals que ja es programen.
- Potenciar les festes d'Olot (Festes del Tura, festes de barris, etc.) per tal que tinguin un major accent cultural vinculat als objectius del present Pla.
- Millorar els sistemes de comunicació i informació de l'oferta cultural de la ciutat, establint sistemes més eficients i dirigits a incrementar el públic. Aprofitar les noves tecnologies per apropar més l'oferta cultural al públic potencial. Incorporar criteris pedagògics en les formes de comunicació per tal que els missatges que s'enviïn siguin intel·ligibles per tothom.
- Acabar la segona fase del Teatre Principal, de manera que l'equipament estigui en condicions d'acollir la programació estable d'arts escèniques. També cal definir usos dels espais d'assaig i de la sala La Carbonera.

3.6.4. Creació i entorn

El suport a la creació s'ha vinculat, sobretot a través de l'Espai de Creació Contemporània, a diferents premis i beques per fomentar la realització de projectes, alguns dels quals vinculats a festivals i programacions impulsats per l'ICCO. Aquesta s'ha mostrat com una bona línia de treball que cal seguir impulsant. Ara bé, més enllà del suport a la creació amb projectes concrets, cal establir una política integral que tingui un fonament en l'estratègia del Pla de cultura, una política que posi en valor l'entorn cultural, social i natural on es desenvolupa.

Els *objectius* d'aquest programa i, per tant, de la política de suport a la creació són:

- Vincular la creació al desenvolupament col·lectiu d'Olot.
- Impulsar la creació a partir de l'oferta d'espais dissenyats per desenvolupar-la.
- Integrar el suport a la creació als objectius de la política cultural i dotar-los de major intencionalitat.

Aquests objectius defineixen, en termes generals, una visió del model de política de suport a la creació, una creació vinculada a un entorn determinat. Un símbol d'aquesta orientació ha de ser el desenvolupament d'un *projecte estratègic* vinculat a la creació, però ubicat en un entorn clarament olotí:

- *La fàbrica de creació.* Aprofitant el passat industrial d'Olot i l'abandonament d'algunes naus industrials de la llera del riu, es desenvoluparà un projecte per omplir de contingut cultural una d'aquestes fàbriques. Un espai pensat com una fàbrica, amb programes de investigació i innovació i d'altres

dedicats a la producció final d'obres artístiques. Aquesta fàbrica, de definició multidisciplinària, hauria d'acollir espais per a assaig (tant d'arts escèniques com de música) i espais de producció i postproducció d'arts visuals i audiovisuals. L'aposta gira a l'entorn de l'aprofitament de les noves tecnologies en la creació artística i en la innovació de llenguatges. De la mateixa manera, la fàbrica ha de generar un discurs creatiu vinculat a l'entorn on es troba, on la natura, el paisatge, el passat industrial i la diversitat social actual s'han de veure reflectits.

Més enllà d'aquesta infraestructura, que és un projecte a llarg termini, cal seguir avançant en el suport a la creació, posant l'accent en l'arrelament a l'entorn. Per fer-ho, les *propostes d'actuació* són:

- Fer una revisió de les dotacions i bases dels premis i beques que estan en vigor actualment i ajustar-les als objectius d'aquest Pla.
- Crear una nova beca que doni suport a la creació vinculada al desenvolupament comunitari. A partir d'aquesta beca, anualment es desenvoluparan projectes de creació que tinguin el seu eix central en la participació de diversos col·lectius de la ciutat (procurant arribar a col·lectius que no acostumen a participar en activitats de caràcter artístic).
- Incorporar amb més presència els creadors locals en la programació dels equipaments i en l'activitat desenvolupada en espais públics, tenint en compte paràmetres d'exigència en la qualitat. En aquest sentit, cal mantenir línies de treball endegades amb encàrrecs, concerts i contractacions.

3.6.5. Memòria

La posada en funcionament de noves infraestructures i la consolidació de sistemes de gestió han estat els objectius centrals en l'àmbit de la memòria i el patrimoni els últims anys. És a dir, s'han creat serveis i museus que permeten un relat de la memòria i de l'entorn d'Olot. Però, per altra banda, s'ha fet poca intervenció patrimonial al propi entorn i no s'ha divulgat suficientment tota la tasca desenvolupada. Cal continuar la tasca en la vessant de les infraestructures, però també ha arribat el moment de noves prioritats. Per tant, els *objectius* d'aquest programa són:

- Finalitzar el mapa de museus a la ciutat.
- Intervenir en el relat de l'entorn urbà.
- Continuar divulgant el coneixement de la memòria i el patrimoni olotí.
- Posar en valor la tasca de conservació i investigació que es realitza.

El treball en relació amb la memòria s'ha mostrat com un bon àmbit en el qual reforçar el binomi cultura-natura que, de manera transversal, és present en tot el Pla de cultura. En aquest binomi, que tant té a veure amb la situació geogràfica en

què es troba Olot, el següent *projecte estratègic* hi ha d'aportar contingut:

- *L'Hospici, centre del paisatge*. Ja s'han fet passes més que significatives per fer d'aquest equipament un centre del paisatge de referència nacional. Es tracta d'un projecte integral que es conforma amb la suma de diferents projectes que actualment tenen nivells de desenvolupament desigual, però que s'integren sota la idea conjunta de fer de l'Hospici un centre del paisatge. Aquest projectes són:
 - *Museu del Paisatge de Catalunya*: actualment ja compta amb un projecte museogràfic redactat. Ocuparà els espais de l'actual Museu Comarcal. Estarà vinculat al Museu Nacional d'Art de Catalunya i a l'Observatori del Paisatge.
 - *Observatori del Paisatge de Catalunya*. Actualment aquest centre d'investigació de referència ja està ubicat a les instal·lacions de l'Hospici.
 - *Centre de documentació*, que vinculi l'actual fons de l'Observatori del Paisatge (que ja compta amb un centre de documentació) amb el futur Museu del Paisatge (amb documentació sobre el binomi art-paisatge).
 - *Punt d'interpretació del territori*: amb informació sobre la comarca de la Garrotxa com a entorn natural i cultural.

A més d'aquests espais, a l'Hospici es mantindran sales dependents del Museu Comarcal (a l'espai que actualment ocupa l'Arxiu), on s'exposarà la col·lecció local, i la Sala Oberta, a la qual es preveu fer exposicions vinculades a la temàtica del paisatge des d'una perspectiva àmplia.

Paral·lelament als avenços d'aquest projecte estratègic, es treballarà en diferents dimensions de la memòria amb actuacions tant de noves infraestructures com d'intervenció en l'espai urbà i de difusió. Les *propostes d'actuació* previstes en aquest àmbit són:

- Museografiar la ciutat. Augmentar els itineraris a la ciutat, senyalitzar-los i editar materials de suport (suports gràfics, audioguies, espais virtuals, dossiers pedagògics).
- Desenvolupar un Pla de preservació del patrimoni industrial. Elaborar un Pla de preservació del patrimoni industrial en el qual es defineixin actuacions de conservació i criteris de preservació del patrimoni arquitectònic i que permeti una lectura del llegat industrial de la ciutat.
- Traslladar l'Arxiu Comarcal de la Garrotxa a una nova seu (previst pel setembre de 2010) i inaugurar una nova etapa d'aquest servei que pugui donar resposta als reptes de millorar la conservació dels documents, així com integrar nous fons provinents d'arxius privats. Per altra banda, cal seguir amb la divulgació que es fa des de l'Arxiu i dels museus (edicions i guies), però posar l'accent en aspectes educatius. En aquest sentit,

una bona tasca a realitzar pot ser la creació d'un banc de projectes de recerca que incorporin els projectes de les escoles per integrar el món de l'ensenyament al coneixement i la investigació de l'entorn.

- Treballar en la línia de redactar un nou projecte del Museu dels Volcans que prevegi millors infraestructures i més capacitat d'investigació i divulgació.
- Dotar de més recursos els serveis pedagògics dels museus per consolidar la trajectòria que han dut a terme els últims anys.

3.6.6. *Suport a les entitats culturals*

La política de suport a les entitats s'ha anat desenvolupant a partir de la convocatòria de subvencions, alguns acords puntuals i l'establiment de convenis de durada de tres anys amb algunes entitats. Certament, el camí fet és un bon punt de partida per al desenvolupament d'una nova política de suport i relacions amb les entitats. Una política que ha de donar resposta a tres *objectius*:

- Incorporar les entitats a l'estratègia cultural de la ciutat.
- Promoure la coresponsabilitat entitats-administració.
- Donar suport a la tasca cultural de les entitats.

Per tal de donar resposta a aquests tres objectius, el que cal és fer una *revisió* dels sistemes d'ajuts i de relació entre l'ICCO i les entitats culturals. Aquesta revisió ha de permetre aclarir els circuits i les fórmules que tenen les entitats per optar al suport públic. També, cal fer una tasca de valoració econòmica del suport que es fa en recursos humans i materials de caràcter no monetari a les entitats (cessions, infraestructures, etc.). Cal establir mecanismes que permetin fer una valoració global del suport que es dóna per tal de posar en valor tot el suport que s'està donant.

Un cop feta la revisió i establerts els sistemes de valoració de les ajudes, la política de subvencions passarà per tres *propostes d'actuació*, que es concreten en tres tipologies de subvencions:

- *Convenis*: acords caracteritzats per una certa estabilitat en el temps i i que parteixen d'uns objectius comuns entre els projectes i les prioritats públiques. Són l'instrument adequat per als projectes consolidats que formen part del "patrimoni" cultural de la ciutat.
- *Subvencions a projectes*: són aquelles amb les quals es vol incidir a través de la subvenció en l'estratègia de la política cultural. És a dir, se subvencionen projectes que caminin en la direcció marcada pel Pla de cultura o pels plans anuals que se'n puguin despendre. La seva durada ha d'estar vinculada al projecte subvencionat i requereixen que l'avaluació que se'n faci sigui tecnificada (que s'estableixin de forma clara els objectius operatius dels projectes).

- *Subvencions a l'activitat*: són aquelles que tenen per objectiu donar suport, en termes generals, a l'activitat cultural que desenvolupen les entitats de forma anual.

3.6.7. *Projecció i xarxes*

A través de la cultura, Olot s'ha posicionat en diferents xarxes de ciutats, n'ha assumit lideratges i s'ha consolidat com a referent. Una política que ha dotat de cert prestigi la cultura olotina més enllà dels seus límits geogràfics. Per tant, una política que cal mantenir, però sobre la qual cal fer un esforç especial per visualitzar els beneficis que suposa a Olot la participació en aquests espais de treball interterritorial. Els *objectius* d'aquest programa són:

- Consolidar Olot en les xarxes culturals catalanes.
- Establir relacions amb xarxes culturals a nivell europeu.
- Fer créixer el pes de la cultura com a element de projecció, atractivitat i desenvolupament local.

El desenvolupament de la resta de programes definits en el Pla, en bona mesura, han de tenir un efecte clar en la projecció d'Olot com a municipi que aposta per la cultura. El projecte de l'Hospici, els festivals i la programació i tot el treball entorn de la memòria han de formar part d'aquesta vocació de presentar-se davant la resta del món com un municipi singular, amb un patrimoni cultural i natural únic i amb capacitat d'innovar en els llenguatges. A partir de la constatació d'aquesta realitat, cal posar en valor la feina que s'està fent i ser ambiciosos en els plantejaments de futur. Per això les *propostes d'actuació* que es recullen són:

- Olot, seu de la Xarxa Transversal. Mantenir el posicionament d'Olot a la Xarxa Transversal i a través d'ella impulsar projectes de gran abast per adquirir compromisos amb l'ús de les noves tecnologies com a mecanisme d'intercanvi de coneixements i de creativitat. En aquest sentit, formar part de l'Anella Cultural és un important pas endavant.
- Reforçar els vincles amb el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona i el Museu Nacional d'Art de Catalunya.
- Aprofitar la integració a la xarxa de l'Euroregió Pirineus-Mediterrani per donar projecció a la creació olotina i integrar a la programació propostes vinculades a aquesta xarxa.
- Vincular les beques de producció en arts visuals a projectes d'intercanvi artístic a nivell europeu, per tal d'ampliar el recorregut i l'impacte dels recursos que s'hi dediquen.
- Treballar de forma transversal entre l'Àrea de Turisme i l'ICCO en la difusió de la imatge d'Olot com a entorn natural i cultural i cercar la complicitat del sector privat.

- Desenvolupar iniciatives a cavall entre la creació i la divulgació de la imatge d'Olot, per tal de desenvolupar projectes de projecció coherents en forma i contingut (visites virtuals a través de la xarxa, audiovisuals, etc.).
- Vincular el Museu dels Volcans al futur Museu de Ciències Naturals de Catalunya.
- Reforçar el paper del Teatre Principal com a membre de les xarxes: MAC (Manifestacions Artístiques Contemporànies), Plataforma (Xarxa de festivals de noves escenes), IETM (Informant European Theater Meeting).
- Treballar amb organismes i agents culturals de diferents territoris, tant si estan integrats com si no en xarxes estructurades.

4. Annexos

Annex 1. Metodologia d'elaboració del Pla

Per elaborar el Pla de cultura d'Olot, s'ha realitzat un procés de treball estructurat en les següents fases, en les quals s'han combinat diferents tècniques per tal de recollir distintes mirades sobre la realitat cultural. Ha estat un procés caracteritzat per la participació ciutadana.

Fase I: recerca de gabinet

Com a base per a una primera aproximació a l'avaluació del Pla i la identificació dels elements de canvi de context, s'han desenvolupat dues tècniques:

- D'una banda, l'*anàlisi de fonts secundàries*, a partir de la documentació aportada per l'ICCO i de fonts de referència. En aquest sentit, s'ha treballat amb informació sociodemogràfica que permetés establir quines han estat les principals dinàmiques de canvi de context social, així com determinar elements sobre el desenvolupament d'actuacions previstes en el pla.
- D'altra banda, mitjançant *10 entrevistes amb els tècnics de l'Ajuntament* (abril 2008): 6 de l'equip directiu de l'ICCO i 4 amb tècnics d'altres àrees.

Fase II: participació

La fase de participació es va iniciar amb l'*acte públic de presentació* del procés d'elaboració del nou Pla (4 d'abril), en el qual es van anunciar el calendari i la metodologia de treball utilitzada.

En segon lloc, es va realitzar un *treball de camp a partir d'entrevistes semi-dirigides*, amb un guió preestablert. En concret, es van realitzar dos conjunts d'entrevistes:

- *11 entrevistes en profunditat a informants clau* que poguessin expressar diferents sensibilitats.

- *6 entrevistes a regidors* dels grups municipals amb representació al consistori.

De forma paral·lela al processament i l'organització de la informació recollida mitjançant les entrevistes, al final del mes d'abril es va posar en marxa el *blog del Pla de cultura* a la xarxa (www.placulturaolot.net). En aquest espai virtual, que es va plantejar com un instrument de comunicació amb la ciutadania per anar informant sobre el procés d'elaboració del nou Pla, es van penjar de forma prèvia a la celebració de les jornades dues entrades en relació amb el procés participatiu del Pla i del blog com a mecanisme informatiu.

El resultat de la Fase 1 i de la primera part de la fase 2 va permetre detectar els elements claus de cara a fer l'avaluació final. De forma sintètica i sistematitzada, aquests elements es van recollir en els *guions de debat*, que van permetre iniciar la segona part de la fase: la celebració de les dues *jornades participatives*:

- La jornada participativa oberta a la ciutadania, que es va celebrar el dissabte 10 de maig a l'Hospici. Es van organitzar debats separats a l'entorn de quatre àmbits (creació, memòria, cohesió social i desenvolupament), que al final del matí van exposar les seves conclusions en el plenari conjunt.

Al blog del Pla es va penjar de forma prèvia a la celebració de la jornada una entrada explicativa de la mateixa, amb els quatre guions de debat i una invitació a la participació per part de la regidora i, dies després, la síntesi de cadascun dels debats de les quatre taules. Aquest conjunt d'entrades van permetre recollir comentaris i aportacions sobre el debat generat a l'entorn de la revisió dels objectius i les actuacions del Pla de forma posterior a la jornada.

- La *jornada de treball amb entitats*, que va tenir lloc el dissabte 7 de juny a Can Trincheria. La trobada va servir per conèixer els diversos punts de vista que expressen les 22 entitats participants, tant en relació a la situació actual com sobre els reptes i les possibles accions a endegar de cara al futur.

Tal i com s'havia fet dies abans amb la jornada ciutadana, es va publicar prèviament al blog del Pla una invitació a la participació amb accés al guió de debat, que es va completar amb posterioritat amb una valoració de la jornada i el document de síntesi dels resultats de la mateixa.

Fase III. Redacció final i aprovació

S'ha treballat en la redacció final del document del Pla de cultura. El document recull i estructura la reflexió feta en les fases anteriors.

Es va obrir un període d'exposició pública per tal que les persones que varen participar en les jornades, així com les que hi estiguessin interessades, poguessin presentar al·legacions al Pla. Finalment, novament en una jornada participativa es va posar a debat el document i es van recollir esmenes.

Annex 2. Relació de participants

Persones entrevistades

Joan Asin
Emili Bassols
Àngel Carrera
Margarida Castañer
Pep Fargas
Marta Figueras
Anna Font
Xavier Rusalleda
Joan Serra
Marian Vayreda
Sigrid Werning

També s'han entrevistat representants de tots els grups municipals de l'Ajuntament.

Persones participants a la Jornada Participativa oberta del 10 de maig de 2008

Montse Aguilar
Miquel Alari
Joan Asin
Marta Aumatell
Laura Baldrich
M. Teresa Barnera
Jordi Bartrina
Marcel Bassachs
Josep Berga
Jordi Calabuig
Pere Cañada
Jordi Casals
Gemma Caubet
Isidre Charles
Jordi Corominas
Eva Duran
Pep Fargas
Meius Ferrés

Marta Figueras
Marta Fontaniol
Carles Garcia
Maria Güell
Anna Juárez
Marissa Llongarriu
Arlette Mana
Anna Manel-la
Joan Pelàez
Job Ramos
Judit Reixach
Ignasi Riera
Josep M. Rifà
Miquel Roca
Rocío Romero
Xavier Roura
Julia Rubio
Albert Rubirola
Albert Rusalleda
Xavier Rusalleda
Ester Santaló
Carme Senpau
Joan Serra
Fina Soler
Jordi Teis
Maribel Torres
Mireia Tresserras
Anna Turon
Albert Vilalta
Agnès Vilanova
Jordi Zapata

Representants d'entitats participants a la Jornada Participativa d'entitats del 7 de juny de 2008

Manel Arias (Marrinxos)
Ester Ayats (Xerrics Colla Castellera de la Garrotxa)
Lluís Balcells (Agrupació Sardanista Olot)
Gemma Caubet (Amics de l'Alta Garrotxa)
Isidre Charles (Aules de Difusió Cultural Garrotxa)
Francesc Delforn (Associació de Veïns Barri de Sant Ferriol)
Eva Duran (Educ'art)
Teresa Ferrés (Cantabile Cor de Cambra)
Jordi Figueras (Associació de Veïns Barri de Sant Francesc)
Xesca Fluvià (Cantabile Cor de Cambra)
Joan Guirado (Agrupació Sardanista Olot)
Manuel Luque (Casa Cultural de Andalusia de la Garrotxa)
Joan Martí (Orfeó Popular Olotí)
Jaime Puig (Agrupació Sords de la Garrotxa)
Joan Puigdemont (Associació Olot-Fotografia)
Josep Quintana (a4)
Josep M. Rifà (Esbart Olot)
Anna Roca (Els Catòlics)
Ester Sala (Rialles Olot)
Jordi Sellas (FANS)
Jordi Teis (Olot.doc)
Joan Tresserras (Gats de Sant Miquel)
Albert Vilalta (Òmnium Cultural de la Garrotxa)

Annex 3. Crèdits

Ajuntament d'Olot

Responsables polítics

Lluís Sacrest, alcalde d'Olot

Anna Torrent, regidora de Cultura

Equip directiu de l'Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot

Ricard Sargatal, director de l'ICCO

Tena Busquets, Teatre Principal d'Olot

Antoni Mayans, Arxiu Comarcal de la Garrotxa

Montse Mallol, Museu Comarcal de la Garrotxa

David Santaaulària, Àrea de Creació Contemporània

Carme Simon, Biblioteca Marià Vayreda

Tècnics d'altres àrees de l'Ajuntament d'Olot

Josep M. Reixach, tècnic d'Educació

Miquel Roca, tècnic de Joventut i Festes

Helena Massana, tècnica del Pla comunitari

Xavier Casademont, tècnic d'Immigració

ICC Consultors Culturals

Xavier Fina, direcció

Eulàlia Formiguera i Carles Spà, coordinació

Marta Domènech i Martí Comas, suport tècnic